

Vraag maar Raak

Met kinderen op Tsjerkepaad en exposure

School- en catechesegroepen gaan graag op Tsjerkepaad: op excursie naar één of meer kerken. Groepsleiders en rondleiders bieden hen dan een kant en klaar programma. Bij exposure zijn de rollen omgedraaid. De kinderen krijgen de regie. Ze mogen de kerkruimte zelf verkennen. Ze mogen hun vragen stellen over wat hen opvalt en verwondert. Met deze vorm, exposure genoemd, is ruime ervaring opgedaan. Al langere tijd met groepen kinderen. Recent met individuele kinderen.

We geven voor de toepassing van exposure voor beide een mini- handleiding:

- A. voor groepen
- B. voor individuele kinderen

A. Een mini-handleiding voor de exposure met groepen

Uitgangspunt

Een kerkgebouw heeft voor iedereen in een dorp of stad een bijzondere betekenis: religieus en cultureel. Dat geldt ook voor kinderen die er nog nooit binnen zijn geweest.

Bij exposure met een groep kinderen gaan we in de kerk op zoek naar bijzondere plekken en voorwerpen die vragen oproepen. Met de kinderen gaan we nadenken over wat op die vragen antwoorden kunnen zijn.

Nodig

Een groot aantal verschillende 'kijkers' zoals verrekijkers, zaklantaarns, brillen, kokers, vergrootglazen, camera's. Voor elk kind minimaal één. Ook voor ieder kind: op A4 formaat een ! en een ?, een potlood en een notitieblokje.

Organisatie

Creëer een centrale plek in de kerk waar de kinderen in een kring kunnen zitten (mag ook op de grond). In het midden liggen de kijkers al klaar onder een doek.

Ontvangst

Geef bij binnenkomst alle kinderen een hand en heet ze welkom. Ga met hen in de kring in de kerkzaal zitten. Vraag elk kind om in één zin te zeggen welke ervaring ze met deze kerk hebben.

Opdracht (1)

Kijk vanaf deze plek in stilte twee minuten om je heen.

Uitleg: Haal de doek van de 'kijkers'. Ieder kind mag een kijker kiezen. Leg uit dat elk kind 10 minuten vrij door de kerkzaal mag lopen en aandachtig, in stilte alles door de kijker heen mag bekijken zonder iets aan te raken.

Opdracht (2)

Bekijk zoveel mogelijk plekken in de kerk en bedenk ondertussen welke plek/voorwerp je heel belangrijk vindt en waar je iets over wilt vragen.

Geef daartoe ieder kind een A4 met een ! en A4 met een ? Vraag het uitroepteken neer te leggen bij de plek die het kind belangrijk vindt en het vraagtteken bij de plek die een vraag oproept.

Opdracht (3)

Na 10 minuten de kijkers weer terug leggen en weer plaats nemen in de kring.

Vraag elk kind om in één zin een eerste reactie te geven. "Ik vond het

Je krijgt zo een eerste indruk van hun exposure – ervaring.

Opdracht (4)

Teken op je notitieblokje wat jij het belangrijkste (!) vindt in deze kerk.

Gesprek

Wie wil er vertellen waarom je juist dit hebt getekend?

Laat het kind het zelf aanwijzen of ga er eventueel samen naar toe.

Geef de anderen de gelegenheid om vragen te stellen en te reageren.

Vraag maar Raak

Waar hebben jullie je vraagteken neergelegd? Wat wil je daarover vragen?

Als het om feiten gaat zoeken we samen met de kinderen naar antwoorden. Vaak weten kinderen meer dan je denkt. Pas als de kinderen er niet uitkomen geeft de begeleider antwoord. Kennis van de kerk komt hierbij goed van pas.

Vaak ontstaan bij exposure spontaan godsdienstige of kindertheologische gesprekken. Laat de kinderen daarin vooral op elkaar reageren. En begeleidt ze daarbij door verduidelijken, samenvatten en doorvragen. Je zult dan verstueld staan van wat er bij de kinderen leeft en hoe ze nadenken. Geef pas in tweede instantie zelf informatie of antwoord op vragen, die kinderen stellen.

Afsluiting

Geef alle kinderen weer een hand en nodig ze uit om nog eens samen met ouders, opa's, oma's enz. terug te komen. Zij kunnen dan ook zelf begeleider zijn.

Eventuele openstaande vragen worden later op school of tijdens de kindercatechese beantwoord.

Wiena Ridderikhof

B. Een mini-handleiding voor de exposure van één of enkele kinderen

Uitgangspunt

In de zomer- en vakantie maanden bezoeken kinderen geregeld met ouders, grootouders of bekenden een kerk. Hoe kunnen deze kinderen, individueel of met enkelen, tot exposure van de kerkruijme komen?

Ontvangst

Geef bij een welkom (ook) aandacht aan de kinderen.

Zeg dat er in de kerk van alles is te zien. Misschien ook dingen die ze niet kennen.

Misschien ook wel iets wat ze wel kennen, maar waar ze meer over willen weten.

Nodig

Voor ieder kind dat binnen komt een notitieblokje en een potlood.

Organisatie

Zeg dat ze alleen of met hun ouders, opa en oma de kerk mogen verkennen. (Op exposure gaan). Komen ze iets tegen waarover ze een vraag hebben dan mogen ze dat op het notitieblokje noteren. (Kleine kinderen met behulp van ouders of grootouders).

Een tekeningetje van hetgeen waarover ze een vraag hebben, helpt om de vraag te begrijpen.

Werkwijze en gesprek/ Vraag maar Raak

Als een kind zijn vraag of vragen heeft genoteerd, ga je daarover met het kind in gesprek.

Probeer er eerst achter te komen waarom een vraag wordt gesteld. Probeer er ook weet te krijgen wat een kind zelf al aan kennis heeft van het hetgeen waar het een vraag over heeft. Even er samen naar toegaan kan heel goed helpen. Beantwoordt vervolgens zo goed mogelijk de vraag van het kind. Geef daarbij het kind de ruimte om nieuwe vragen te stellen.

Afsluiting

Ga even na of het kind tevreden is met jouw antwoord en wat het van de verkenning (exposure) vond. Geef elkaar een hand ten afscheid.

Als een vraag niet kan worden beantwoord, krijgt de vragensteller een visitekaartje met een mailadres waarop de vraag opnieuw gesteld kan worden. Deze wordt vervolgens beantwoord.

Jan de Boer, Arda de Boer en Henk Kuindersma

Informatie over 'Vraag maar Raak', exposure met kinderen in kerkgebouwen:

Wiena Ridderikhof; Tel: 0527-203624; Mobielnummer: 0631991655. Mailadres: ridderikhof@hotmail.com

Henk Kuindersma; Tel.: 0519-295471; Mailadres: henkuindersma@gmail.com

Literatuur: Wiena Ridderikhofs werkwijze met groepen kinderen is door Henk Kuindersma beschreven onder de titel 'Een heilig huis in Tollebeek'. Een deel van een lessenserie over kerkgebouwen.

In: Johan Valstar (red.), *God is buiten de tijd. Kindertheologisch leren kijken*. Uitgave Kwintessens, Amersfoort:

<https://www.kwintessens.nl/god-is-buiten-de-tijd>.